

הדרוגמן והתמלכתו

ב ממשלה הזאת יש מנהיג אחד, כליכול וכליודע: מנהם בגין. לצידו משרתים שלושה שרים, העוזרים לו בביצוע מדיניותו, והמנסים לגרור אותו איש-איש לכיוון שלו: עזר וייצמן, משה דיין ואריק שרון. לידו יש שני קבלנים, הדואגים לציבורים מיוחדים: שימחה ארליך, הדואג לאיליההון, ויוסף בורג, הדואג לאינטרסים של הדתיים. ויש סגן-ראש-הממשלה, הפרופסור יגאל ידין. מה התפקיד שלו? למה דואג הוא? זהו הסוד הכמוס השמור ביותר במדינה.

ש רתעומוה פיתרון פשוט: יגאל ידין דואג לעצמו. אין הוא ממדא תפקיד מסויים, מפני שאין לו תפקיד.

אין הוא צריך לדאוג לציבור מסויים, כי ל-202,265 האזרחים שבחרו בו לא היה כל מכה משותף, והם התפרו מזמן לכל עבר. אין עליו להיאבק להגשמת אידיאולוגיה כלשהי, מפני שאין לו אידיאולוגיה. לכן יגאל ידין הוא אדם מאושר. הוא יכול להתמסר כל-יכולו לזכר האחד כי עולם שהוא אוהב באמת: יגאל ידין. הוא מוזמן לטכסים ממלכתיים, ומצטלם בתנוחות מרשימות. הוא מקבל את פניהם של אורחים, שאין לראש-הממשלה זמן או חשק לספל בהם. הוא מופיע, הוא מייצג. הוא לבוש תמיד בהידור אלגנטי. הוא עושה תמיד רושם טוב. שום בובה בחלון-ראווה של חנות לאופנת-גברים אינה יכולה להתחרות בו. אכן, יש לו תפקיד. הוא הדרוגמן הממלכתי.

ק שה לזכור כיום שאיש זה היה עוד לפני שנה — לפני פחות משנה! — מוקד של התלהבות, תיקוות נרגשות וציפיות כימעט-משיחיות. ולא דווקא בשווקים של עיירות-הפיתוח, שרבים מתושביהן חדשים בארץ וחסרים השכלה מדינית — אלא בשיכונני-הצמרת של ארץ-ישראל הוותיקה, המבוססת, המתחכמת-כביכול. יגאל ידין, האיש שעמד להקים את המומי שדה הכבא!

האיש שעמד להחליט אם המערך או הליכוד יהיה השותף הצוער בממשלתו! האיש שעמד לשנות סדר-יב-ראשית, להחזיר למדינה את שילטון העקרונות, להקים מינהל תקין.

מה נשאר מכל זה? אדם שהגיע אל הממשלה על ארבע, והממשש בה מאז כגלגל חמישי. עסקן שעמיתו בממשלה צוחקים ממנו. גרוטאה פוליטית המעוררת רחמים. כמה מאותם 202,265 היו בוחרים בו כיום?

ל פי אחד המישאלים האחרונים, היתה ד"ש זוכה בקושי בשלושה מנדטים, אילו נערכו הבחירות כיום. ירידה מ-15 ל-10 חודשים — זהו הישג הראוי להיכנס לרשימת הישאים העזי המיים.

לפני הבחירות השוויתי את ד"ש לתנועתו של פיאר פוואד הצרפתי, מלפני 20 שנה. פוואד הנהיג את מרד החנוונים בערייה-השדה, שלא היה להם חשק לשלם מיסים. הוא נחל ניצחון מדהים בבחירות, הכניס לפדלמט גוש כביר של צירים, וזה התפורר למחרת היום. לא היה לו דבר רציני לומר על כל נושא שהוא.

נדמה שהשוואה זו עמדה במבחן יותר מכל ההבטחות של ד"ש. מהן לא נותר דבר וחצי דבר. בהיסטוריה הפוליטית של המאה ה-20 מעט-טות המיפלגות שתורתן הופרכה בצורה כה מוחלטת, תוך זמן כה קצר.

ה זיכרון צריך להתאמץ מאד כדי לזכור מה טענו והבטיחו ידיו ושות' לפני הבחירות. התיזה העיקרית של ד"ש היתה שענייני החוק יש המדינה אינם חשובים. החשובים רק ענייני-הפנים.

מה אפשר לשלום בענייני-חוץ? לא כלום. הערבים אינם רוצים בשלום. איתן עם מי לדבר. אין צורך לחשוב על תנאי השלום. למה לריב בינינו על שטחים וגבולות, כשאין עם מי לנהל משאומתן? אין הבדל בין יונים וניצים! הם יכולים לשבת יחד במיפלגה אחת. התיזה הזאת היתה כוזבת. גרוע מזה: היא היתה שיקרית.

הרבה שקרים יכולים להיות לנצח בחיים הפוליטיים. אבל לשקר הזה קרה אסון: ביקורו של אנואר אל-סאדאת. לפתע נתגלה כי יש עם מי לדבר, ויש על מה לדבר.

מוכרחים להחליט: שטחים או שלום? התנחלויות או שלום? על שאילות גורלויות אלה לא היה לד"ש מה להשיב. לא כמיפלגה, וזרבים ממנהיגיה גם לא בוחרים. כן-ליזה הפכה המיפלגה לבלתי-רלוונטית, מתאימה יותר למאדים מאשר לי-ישראל.

למאיר זורע היתה ההגינות הדרושה להסקת המסקנה. הוא התפטר והלך הביתה. הוא היה נץ קיצוני, והביא למיפלגה את קולותיהם של ניצים קיצוניים. היונים, שהביאו לד"ש את קולות היונים, עדיין לא הסיקו מסקנה זו. וחבל.

הבחירות. כל עוד קיימת השיטה הישנה, הנוראה, אין תיקוה לשינוי פוליטי במדינה. השילטון לא יתחלף. לתיזה זו קרו שני אסונות. אחת לפני הבחירות, אחת ביום-הבחירות עצמו.

לפני הבחירות לכנסת נערכו בד"ש בחירות פנימיות. הם הוכיחו כי השיטה האידאולוגית של ד"ש היא פתח לשחיתות נוראה.

היקפה של השחיתות נתגלה רק בימים האחרונים. למשל: אלפי דרוזים, שהצטרפו לד"ש ושהצביעו בבחיירות הפנימיות, נעלמו למחרת היום כלא היו. הם הכניסו לרשימת-המועמדים של ד"ש שני עסקנים דרוזים שהפכו ח"כים — ומאז נעלמו עיקבותיהם. כך נהגו גם אלפי חברים יהודיים, שהובאו למיפלגה על-ידי קבלני-בחירות, כדי להכניס לרשימת-המועמדים לכנסת עסקנים מסויימים. בכך חבל — שיטה מושחתת יותר מוועדת המינויים הידועה-לשימצה.

התקלה השניה קרתה ב-17 במאי. המתפך קבר לא רק את היומרות של ידין להרכיב ממשלה. הוא קבר גם את התיזה המרכזית של ידין. כי הנה הוכח שבשיטה הישנה, המושמצת, ניתן לחולל שינוי מהפכני במפה הפוליטית, להוריד שילטון בן 40 שנה, להעלות לשילטון מיפלגה שהיתה לא-מומן קבוצת-שוליים. מאותו יום נשכח עניין שינוי שיטת-הבחירה

רות, זרק כסילים ממשויכים לפטפט עזיו. תכן שרכוהרים בנים לא היו העקרונות של ד"ש חשובים כל-כך. חשובה יותר היתה עצם ההרגשה שהנה יש אנשים בעלי עקרונות, שאינם מחפשים כיבודים והנאות, המוכנים להילחם למען עקרונות מבלי להתפשר. מול קהל העסקנים הוותיקים, השחוקים, המסואבים, נראו ראשי ד"ש כאבירים ללא-חץ וללא-דופי, ובראשם יגאל ידין, האביר על הסוס הלבן.

מה נשאר מכל זה? האם יש עיקרון אחד, שד"ש לא מכרה אותו תמורת כסף? האם יש עיקרון אחד שד"ש מוכנה להיחלם עליו כעת?

בהשוואה לראשי ד"ש, אפילו אנשי המפד"ל, ששימשו תמיד כדוגמה לציניות פוליטית, נראים כאנשי-מופת. הם לוחמים, בכל זאת, על עקרונות שהם מאמינים בהם. מעולם לא דיכרה מיפלגה כה הרבה על עק-רונית, ומעולם לא שכחה מיפלגה את עקרונותיה כחיפזון כה רב.

כ מה בוחרים היו מוכנים לחלול לד"ש על עקרו-נותיה, וגם על הצדקנות הבלתי-נסבלת שבה דיברה על עקרונותיה עדי-בוש. בעיניהם, לא העקרונות היו חשובים, אלא האישים.

הנה, כך האמינו, גייסה ד"ש שורה שלמה של אישים חדשים, רעננים, מוכשרים, תקיפים, נקי-כפיים, שפויים, אנשים-לעניין-אחד-אחד. נכניס אותם לממשלה, ונשפר את רמת המנהיגות במדינה.

ומי סימל את כל התכונות היפות האלה יותר מכל אדם אחר במדינה? כמוהו: יגאל ידין, החדש, הרענן, המוכשר, התקיף, נקי-הכפיים, השפוי, גברי-העניין, רמטכ"ל-הישעבר, פרופסור מצליח.

כמה זמן עבר מאז נכנסה ד"ש לממשלה? ארבעה חודשים. מה נשאר מן הזוהר האישי של שרי ד"ש? רק בדיחה.

יגאל ידין כסגן-ראש-הממשלה וכאחראי על עניינים כבירים וחשובים, כגון הרוחה במדינה, נתגלה כאפס. הכינוי שלו בממשלה הוא "בוק".

שר-המישפטים שמואל תמיר הפתיע לרעה אף את יריביו הרבים, שתלו בו תיקוות מעטות מאד. כשר מחוקק ומחדש, אין הוא מגיע לקרטוליו של יעקוב שימשון שפירא. אף יועץ נבון לממשלה בעניינים מיספ-טיים, אין הוא יכול להשתוות עם חיים צדוק, השקול והפיכה. הממשלה מעדיפה לשמוע את עצותיו של אהרון ברק.

שר-התחבורה והתיקשורת מאיר עמית שקע בבון של משרדיו, בדיוק כמו קודמיו. קשה להיות שר-תחבורה גרוע יותר משימעון פרס או גד יעקובי, ואין להעליל זאת על עמית. אך אין הוא טוב מהם. וזה פסקי דין אכזרי דיו.

שר-התרווחה ישראל בין — מה אפשר לומר עליו? הוא היה אליל גוער-השוליים, המשיח הגדול של שכבות המצוקה. מה נשאר? לא כלום. לטובתו ניתן רק להגיד דבר אחד — הוא שותף, לפחות.

האיש היחיד בצמרת ד"ש שבו תלו גם הפסימיסטים תיקוה, אמנון רובינשטיין, לא נכנס לממשלה כלל. מה נותר? סיעה גרועה בכנסת. סיעה של 15 איש התועים במרחבי הכנסת כמו רוח אביו של האמלט, ומשמעה את פסקו של האמלט: להיות או לא להיות? הכנסת זוכרת סיעות הבנה יותר קטנות, שפעלו בכנסת לא-ישיעור-יותר.

אבל — בזה צריכים להודות — זוהי סיעה פוטוגנית. בטלדוויזיה היא יפה מאד. בייחוד יגאל ידין. איזה הידור! איזה הייפות יפות! איזו מקטרת!

מ רוע החזר על סיפור עצוב זה? מפני שיש בו לקח, שאסור לשכוח אותו. ברדיפה אחרי משהו חדש ואופנתי הוציאו את עצמם 202,265 אזרחים ממעגל ההכרעה, בתקופה הקריטית ביותר בתולדות המדינה.

אילו הכניסו לכנסת סיעה רצינית, בעלת השקפה אמונית ועקרונות של ממש, יתכן שלא היינו צריכים לחשוש עתה שמא יוחמץ הסיכוי ההיסטורי להשגת השלום.

לד"ש אין תקומה. אולם ערב הבחירות החדשות יופיעו גיבורים חדשים, נחמדים ואופנתיים, ושוב יתפתו מאות אלפי אזרחים להעניק להם את קולותיהם היקרים. כבוא היום, מוטב שיוזכרו מה קרה לבוחריו ד"ש. הם חפצו באביר על סוס רבן, והם זכו בדרוגמן ממלכתי.